

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

WYZWANIA WSPÓŁCZESNEJ PROTETYKI SŁUCHU

Redakcja naukowa
Dorota Hojan-Jeziarska, Michał Karlik,
Wawrzyniec Loba, Marta Urbaniak-Olejek

Tom 8

2024

Vol. 8

Poznań

Katedra Biofizyki
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego
w Poznaniu

WYZWANIA WSPÓŁCZESNEJ PROTETYKI SŁUCHU

Tom 8

2024

Vol. 8

Redaktor serii: Dorota Hojan-Jezierska

Komitet naukowy

prof. dr hab. Leszek Kubisz
prof. dr hab. Edward Hojan
prof. dr hab. n. med. Andrzej Obrębowski
dr hab. n. med. Bożena Wiskirska-Woźnica

Recenzje

dr hab. Ewa Skrodzka, prof. UAM
prof. dr hab. n. med. Grażyna Olchowik

Korekta

Barbara Błażejczak

Skład, łamanie

Beata Łakomiak

Projekt okładki

Bartłomiej Wąsiel

Grafika na okładce

Monika Jezierska

Copyright © by Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu,
Poznań 2024

ISBN 978-83-7597-471-3

WYDAWNICTWO NAUKOWE
UNIwersytetu Medycznego
IM. KAROLA MARCINKOWSKIEGO
W POZNANIU

ul. Bukowska 70, 60-812 Poznań
www.wydawnictwo.ump.edu.pl

Ark. wyd. 9,1. Ark. druk. 14,5.
Format B5. Zam. 100/2024.
Przekazano do druku w sierpniu 2024.

Spis treści

Przedmowa	7
<i>Hanna Czerniejewska-Wolska, Kinga Romanowska, Mariia Yurchenko, Maria Marzec, Maciej J. Wróbel</i> Czy badania przesiewowe słuchu u dorosłych mają sens?	11
<i>Agata Kozakiewicz-Rutkowska, Agnieszka Kubala-Owieśny, Lidia Nawrocka, Anna Sinkiewicz</i> Ocena zaburzeń przetwarzania słuchowego u osób dorosłych z wykorzystaniem metody Warnkego	18
<i>Katarzyna Beata Cywka, Piotr Henryk Skarżyński</i> Protezowanie słuchu u dzieci i dorosłych z wrodzonymi wadami ucha zewnątrznego i środkowego	33
<i>Aleksandra Olejniczak, Iwona Król, Dorota Hojan-Jeziarska</i> Porównanie wybranych procedur dopasowania aparatów słuchowych u osoby z ubytkiem słuchu typu presbycusis.	51
<i>Wojciech Maciałowicz, Mikołaj Krawiec, Dominika Kędzia, Weronika Femiak, Nicole Naskręt, Dorota Hojan-Jeziarska</i> Wpływ wirusa SARS-CoV-2 na układ słuchowy	66
<i>Wawrzyniec Loba, Marta Urbaniak-Olejnik, Anna Majewska, Dariusz Komar, Olgierd Stieler, Dorota Hojan-Jeziarska</i> Pandemia COVID-19 w Polsce z perspektywy punktu protetycznego	80
<i>Michał Bury, Marta Urbaniak-Olejnik</i> Przeprowadzony wśród wolnych słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku pilotażowy program badań przesiewowych słuchu wraz z oceną świadomości niedosłuchów	90
<i>Paulina Sałańska, Olgierd Stieler</i> Możliwość programowania aparatów słuchowych a najczęstsze problemy pacjenta	101

<i>Wiktoria Dzwonkowska, Michalina Rewolińska, Antoni Mazela, Natalia Królikowska, Alan Younes, Wawrzyniec Loba</i> Możliwości udzielania pomocy audiologicznej osobom z jednostronnym niedosłuchem	113
<i>Dariusz Komar</i> CROS, transcranial CROS, BAHA CROS. Porównanie skuteczności systemów CROS w procesie rehabilitacji jednostronnej głuchoty	126
<i>Dorota Hojan-Jeziarska, Olgierd Stieler, Michał Bury, Ony Rakotoarivelo, Michał Tomczak</i> Badania słuchu u dzieci z sierocińca Akany Avoko w Ambohidratrimoc – Madagaskar 2023	135
<i>Sylwia Woszczyńska, Olgierd Stieler</i> Analiza wyników po wszczępieniu implantu ślimakowego u dzieci poniżej 18. miesiąca życia	145
<i>Wawrzyniec Loba</i> Analiza czynników wpływających na badanie zdolności do lokalizacji źródła sygnału akustycznego z wykorzystaniem wirtualnych źródeł dźwięku	154
<i>Kajetan Zgorzelski, Michalina Ruśkiewicz, Ziemowit Witkowski, Martyna Burchard, Marta Urbaniak-Olejnik</i> Pozasłuchowe skutki oddziaływania hałasu	166

Contents

Preface	7
<i>Hanna Czerniejewska-Wolska, Kinga Romanowska, Mariia Yurchenko, Maria Marzec, Maciej J. Wróbel</i> Do adult hearing screening tests make sense?	11
<i>Agata Kozakiewicz-Rutkowska, Agnieszka Kubala-Owieśny, Lidia Nawrocka, Anna Sinkiewicz</i> Assessment of auditory processing disorders in adults using the Warnke method	18
<i>Katarzyna Beata Cywka, Piotr Henryk Skarżyński</i> Hearing management in children and adults with congenital malforma- tions of the external and middle ear	33
<i>Aleksandra Olejniczak, Iwona Król, Dorota Hojan-Jeziarska</i> Comparison of selected hearing aid fitting procedures for people with hearing loss	51
<i>Wojciech Maciałowicz, Mikołaj Krawiec, Dominika Kędzia, Weronika Femiak, Nicole Naskręt, Dorota Hojan-Jeziarska</i> Effects of SARS-CoV-2 virus on the auditory system	66
<i>Wawrzyniec Loba, Marta Urbaniak-Olejnik, Anna Majewska, Dariusz Komar, Olgierd Stieler, Dorota Hojan-Jeziarska</i> COVID-19 pandemic in Poland from the perspective of the hearing healthcare center	80
<i>Michał Bury, Marta Urbaniak-Olejnik</i> Pilot program of hearing screening with assessment of awareness of hearing loss among free listeners of the University of the Third Age	90
<i>Paulina Sałańska, Olgierd Stieler</i> Hearing aid programming and the most common patient problems	101

<i>Wiktoria Dzwonkowska, Michalina Rewolińska, Antoni Mazela, Natalia Królikowska, Alan Younes, Wawrzyniec Loba</i>	
Possibilities of audiological assistance for people with unilateral hearing loss	113
<i>Dariusz Komar</i>	
CROS, transcranial CROS, BAHA CROS. Comparison of the effectiveness of CROS systems in the rehabilitation of unilateral deafness	126
<i>Dorota Hojan-Jeziarska, Olgierd Stielcer, Michał Bury, Ony Rakotoarivelo, Michał Tomczak</i>	
Hearing tests for children from Akany Avoko Orphanage in Ambohidratrimo – Madagascar 2023	135
<i>Sylwia Woszczyńska, Olgierd Stielcer</i>	
Analysis of the results after cochlear implantation in children under 18 months of age	145
<i>Wawrzyniec Loba</i>	
Analysis of factors affecting the study of the ability to localize the acoustic signal source using virtual sound sources	154
<i>Kajetan Zgorzelski, Michalina Ruśkiewicz, Ziemowit Witkowski, Martyna Burchard, Marta Urbaniak-Olejnik</i>	
Non-auditory effects of noise	166

Przedmowa

Kolejny, ósmy tom monografii z serii pt. „Wyzwania Współczesnej Protetyki Słuchu” jest zbiorem prac stanowiących kontynuację i rozwinięcie zagadnień związanych z diagnostyką i rehabilitacją osób z niedosłuchem z uwzględnieniem interdyscyplinarnego spojrzenia na zagadnienia nowoczesnej protetyki słuchu. Problemy ze słuchem dotyczą obecnie coraz większej liczby osób na całym świecie, szczególnie osób w starszym wieku. Ubytek słuchu związany z komunikacją werbalną jest odpowiedzialny za pogłębienie zaburzeń poznawczych, wycofania społecznego, trudności w asymilacji. Ze względu na szkodliwe skutki pośrednie niedosłuchów: psychologiczne i ekonomiczne, prowadzące do izolacji i obniżenia jakości życia, niezbędne wydaje się rozpoczęcie dyskusji na temat systemowego rozwiązania tego problemu.

Coraz większą grupę pacjentów z prawidłowym progiem słyszenia dotyczą objawy zaburzeń rozumienia mowy i skupienia uwagi. Wykorzystując metodę Warnkego, stwierdzono, że pacjenci z prawidłowym progiem słuchu, ale z zaburzonymi centralnymi funkcjami słyszenia mogą znajdować się w grupie ryzyka wcześniejszego wystąpienia niedosłuchu. U takich pacjentów zasadne jest wdrożenie rehabilitacji, której celem będzie usprawnienie umiejętności percepcji słuchowej.

Ze względu na warunki anatomiczne u pacjentów z wrodzonymi wadami usznymi nie ma możliwości wykorzystania klasycznych aparatów słuchowych. Tej grupie pacjentów rekomendowane są urządzenia wykorzystujące kostne przewodnictwo dźwięku. Znajomość dostępnych urządzeń oraz szczegółów dotyczących budowy i zakresu dopasowania jest niezbędna w procesie kwalifikacji pacjenta.

Precyzyjne dopasowanie aparatów słuchowych, a także indywidualne podejście do pacjenta i zbudowanie zaufania to kluczowe czynniki, które realnie wpływają na poprawę jakości życia osób z niedosłuchem oraz w dużym stopniu niwelują strach i niechęć do rehabilitacji słuchowej. Badania podkreślają konieczność systematycznej aktualizacji danych dotyczących metod dopasowania aparatów słuchowych. Jest to istotne dla utrzymania wysokiej jakości opieki audiologicznej.

W jednej z prac wykazano zależności pomiędzy występowaniem problemów z narządem równowagi i narządem słuchu a infekcją SARS-CoV-2. Dokonano tego na podstawie analizy wybranego piśmiennictwa. Najczęściej występujące objawy u osób zainfekowanych wirusem to: nagły niedosłuch czuciowo-nerwowy, szumy uszne, pogorszenie słuchu i otalgia oraz zawroty głowy i zaburzenia równowagi.

Efekty przebytego zakażenia wirusem SARS-CoV-2 u danego pacjenta zależą od wielu czynników. Do jednych z najrządziej opisywanych skutków należą uszkodzenia słuchu i problemy związane z układem słuchowym.

W badanej grupie stwierdzono niedosłuch zmysłowo-nerwowy dla wszystkich analizowanych częstotliwości od 125 do 8000 Hz. Zasadne wydaje się włączenie diagnostyki układu słuchowego do standardowego postępowania z pacjentami po przebytych COVID-19. Ocena progów słuchowego powinna zostać poszerzona o audiometrię wysokoczęstotliwościową oraz wywiad ukierunkowany na szumy uszne.

W tomie ósmym monografii zebrano również odpowiedzi na pytania o najczęstsze problemy związane z użytkowaniem aparatów słuchowych w codziennym życiu zgłaszane przez osoby z umiarkowanym obustronnym odbiorczym ubytkiem słuchu (41–60 dB). Otrzymane subiektywne opinie respondentów dotyczące użytkowania aparatów słuchowych pozwoliły rozpoznać problemy i określić możliwości ich rozwiązania w oprogramowaniu aparatów słuchowych.

Przeprowadzenie wśród wolnych słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku pilotażowego programu badań przesiewowych słuchu wraz z oceną świadomości niedosłuchów pozwoliło m.in. na stwierdzenie, że osoby starsze mają małą wiedzę na temat niedosłuchów i możliwości protezowania słuchu oraz niską świadomość niedosłuchów, ich konsekwencji i dostępnych metod leczenia.

W jednej z zamieszczonych w monografii prac przedstawiono najnowsze informacje na temat pomocy udzielanej osobom z jednostronnym niedosłuchem. Podkreślono konieczność zapewnienia takim pacjentom odpowiedniego leczenia z uwzględnieniem wskazań i przeciwwskazań konkretnych rozwiązań. Szczególnie ważna okazuje się terapia słuchowa oraz terapia mowy i języka.

Jednostronna głuchota jest problemem audiologicznym i akustycznym cienia głowy. Aby zaradzić temu problemowi, można skorzystać z kilku rozwiązań technicznych. Wybór sposobu protezowania nie jest oczywisty głównie ze względu na brak standardu oceny skuteczności urządzeń. W pracy dotyczącej tego zagadnienia udzielono odpowiedzi na pytanie, jak dobrać właściwe rozwiązanie dla danego pacjenta, uwzględniając jego indywidualne potrzeby, ale i wiek bądź warunki anatomiczne.

W roku 2023 Zakład Protetyki Słuchu Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu we współpracy z Fundacją Redemptoris Missio oraz fundacjami Anki-zy Gasy i My Baobab zorganizował misję medyczną na Madagaskarze, której celem było przeprowadzenie kompleksowych badań słuchu i zaopatrzenie w aparaty słuchowe pacjentów z sierocińca i szkoły dla dzieci niedosłyszących. W jednej z prac zamieszczonych w monografii przedstawiono przygotowania do działań w głębokiej Afryce, metodykę oraz wyniki badań audiologicznych.

Szybka diagnostyka i wykrycie niedosłuchu u dzieci daje szansę na prawidłowy rozwój dziecka. Jednak w przypadku braku korzyści z klasycznych protez słuchowych oczywistym postępowaniem jest kwalifikacja pacjenta do implantacji ślimakowej. W pracy na ten temat poddano analizie i zinterpre-

towano wyniki badań 105 dzieci z głuchotą prelingwalną implantowanych przed 18. miesiącem życia, osiągających prawidłowe postępy w rehabilitacji i uzyskujących pozytywne wyniki oceny logopedycznej. Zestawiono również długoterminowe wyniki obserwacji zachowań słuchowych w ciągu 12 miesięcy od podłączenia procesora mowy.

Badania dotyczące lokalizacji dźwięku przy użyciu wirtualnych źródeł dźwięku zostały przeprowadzone z uwzględnieniem wpływu wieku i rodzaju sygnału. Wyniki badań zostały poddane analizie statystycznej. Na jej podstawie stwierdzono, że zmiana sygnału nie miała istotnego wpływu na lokalizację dźwięku w grupie osób prawidłowo słyszących.

Monografię zamyka praca przeglądowa dotycząca pozasłuchowych skutków hałasu oddziałującego na układ krwionośny, nerwowy, hormonalny oraz pokarmowy. Przedstawiono powiązania między narażeniem na hałas a zwiększonym ryzykiem chorób układu sercowo-naczyniowego, hiperkortyzolemią, trudnościami ze snem oraz patologiami przewodu pokarmowego.

Prace zebrane w ósmym tomie monografii z serii pt. „Wyzwania Współczesnej Protetyki Słuchu” dokumentują potrzebę holistycznego podejścia do osób niedosłyszących, obejmującego diagnostykę, rehabilitację i podniesienie ich komfortu życia.

Dorota Hojan-Jeziarska